

О. В. Ряшко, Л. О. Остапенко

БОРОТЬБА ІВАНА ФРАНКА ЗА СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВИЙ СТАН ЖІНКИ В УКРАЇНІ

*Ідеал мій – це жінка мисляча,
розумна, чесна ... любляча, гаряча,
сердечна та щира ...*

Іван Франко

Проаналізовано літературно-публіцистичну, а також громадсько-політичну діяльність великого сина українського народу І. Я. Франка, спрямовану на боротьбу за захист прав, свобод і особистого сімейного життя і щастя жінок. У своєму протистоянні з наявною політико-правовою системою І. Франко важливу роль відводив формуванню у народі високих патріотичних ідеалів і цінностей, кращих традицій, високої духовності, культури і моралі. Філософ і мислитель пов'язував їх із боротьбою за соціально-правовий стан жінки.

Ключові слова: *боротьба, сім'я, жінка, соціальний стан, духовність, свідомість, традиції, право, культура, щастя, краса, неволя.*

Постановка проблеми. Іван Якович Франко ввійшов в історію як активний борець за соціальне і національне визволення українського народу з-під гніту Австрійської, а також Російської імперій. Цю діяльність він пов'язував із соціально-правовим захистом українських жінок. Своїм могутнім талантом і щирим співчуттям до жіночої долі сформував глибокі соціально-філософські ідеї, які були спрямовані на їх соціально-правовий захист.

У своїй книзі «Іван Франко та рівноправність жінок» відома українська письменниця і патріотка Ірена Книш наголосила: «Слід пригадати українським жінкам того, хто їх любив, страждав через них, навчав їх, виховував і вивів на широку арену культурного й громадсько-політичного життя свого народу» [1, с. 5].

І. Франко увійшов в історію національної і світової науки, культури і мистецтва як геніальний письменник, поет, драматург, філософ, історик, економіст, публіцист, перекладач, літературний критик. У своїй творчій громадсько-політичній діяльності мислитель акцентував на необхідності визволення української жінки з неволі, створенні

для неї необхідних соціально-економічних, політичних, правових, культурно-просвітницьких умов щодо включення на рівні з чоловіками до активної, духовної, культурної, політичної та громадської діяльності.

Стан дослідження. Проблеми наукової, літературної, філософської, публіцистичної, громадсько-політичної діяльності І. Франка присвячені праці відомих франкознавців: М. Возняка, Р. Горака, Я. Грицака, Н. Горбача, І. Драча, Є. Калиновича, Є. Кирилюка, П. Колесника, Я. Мельника, О. Лисенка, С. Смаль-Стоцького й ін. У сучасній науці тема боротьби І. Франка за соціально-правовий статус жінки недостатньо висвітлена. До неї свого часу звернулася І. Книш, яка в Канаді опублікувала низку праць. Такий стан із об'єктивною необхідністю потребує уваги з боку дослідників.

Мета статті – аналіз боротьби І. Франка за соціальний і правовий статус жінки в Україні.

Виклад основних положень. Формулюючи свою соціально-політичну програму боротьби за соціальне і національне визволення народу, І. Франко надіявся на інтелігенцію, яка своєю діяльністю повинна пробудити духовне життя нації. Каменяр наголошував, що для цього потрібно насамперед багато працювати і створювати духовні, науково-популярні літературні праці, що спрямовані на формування патріотичної свідомості народу. Для реалізації цієї програми важливу роль відігравав жіночий рух. «Народ, – писав І. Франко, – есть тая разумная скала, на око холодная і пасивна. Але во внутрі її дримають іскри великого вогню. Треба доброї сталі, треба сміливої і совісної праці, щоб з того каменю викресати іскру. Такою сталлю повинна бути інтелігенція» [2, с. 318].

Учений сподівався на жіночий рух, у якому активною силою виступали освічені, талановиті, духовно озброєні патріотки. І. Франко був прихильником і борцем за те, щоб жінки активно виходили на публіку будь-то в літературі, промислі чи в житті [3, с. 133].

Письменник велику надію, покладав на молодих талановитих жінок літераторів і публіцистів. Як уважав учений і філософ, активістки своєю творчою і соціально-практичною діяльністю володіють великим потенціалом і можливістю щодо впливу на свідомість жінок і включення їх в активну політико-громадську і культурно-просвітницьку діяльність. Перший відкрив перед читачами значущість поетичного слова Лесі Українки, високо цінував талант О. Кобилянської, особисто підтримував Наталю Кобринську. Він популяризував твори О. Пчілки, Л. Василевської, О. Романової, Н. Кибальчич, Н. Романович-Ткаченко й ін.

Н. Кобринська, яку називали Апостолкою українського жіноцтва, виступала за те, щоб «поборювати відсталі, традиції, й доказувати силу й спосібність дану жінці природою, пробивати свіжі шляхи в майбутнє» [4, с. 9].

І. Франко з великою радістю вітав, і всіляко підтримував письменниць, які першими в Україні розпочали літературну діяльність. Відтак він перший після Т. Шевченка своїм могутнім талантом став на захист соціально-економічного, політико-правового і культурно-духовного життя українських жінок.

Замислюючись над проблемою ролі і місця жінки в суспільстві, І. Франко насамперед звертався до культу матері і материнства. Мислитель дав глибоку філософсько-соціальну характеристику жінці-матері: «Звання жінки, – говорив він, – є надзвичайно відповідальним, вона є і жінкою і матір'ю, що своєю працею утримує «родину і хазяйство». Але найвищим званням жінки, наголошував І. Франко, є «звання жінчини яко матері. Тут вона стоїть на висоті природнього, морального і громадського достоїнства, – вона єсть кормилиця чоловічества!» [5, с. 560].

«Мати, – говорить письменник, – виконує велику Богом дану місію, вона не тільки народжує і дає життя дитині, але й виховує її». «В материнському вихованні, – зауважує Франко, – лежить основа того чим дитя в житті станеться, під її, оком dorостає і дозріває дитина» [5, с. 561].

Чим відрізняється жінка від чоловіка? На це питання І. Франко відповів, що для чоловіка характерними ознаками є «сила, повага, постійність, сміливість, розум, розпорядок; ознаки жінчини то прелесть, податливість, терпеливість і певний делікатний такт» [5, с. 562].

Важливу роль виконує жінка в формуванні духовності, морально-психологічного клімату не тільки своєї родини, але й фізичної і моральної сили народу, де «добра мати єсть душею того життя!».

Як уважав І. Франко, якщо жінка не виконує свого обов'язку, то це негативно відображається на «моральній і фізичній силі держави» [5, с. 562]. Мислитель глибоко поєднував філософію життя з педагогікою виховання, де їй відводить важливу роль. І. Франко дотримувався погляду, що у вихованні дитини певну роль відіграє материнський інстинкт, але для високого духовного і морального виховання майбутнього громадянина «вимагають більшого научного керівництва... знання, свідомості, обучения» [5, с. 563]. Письменник закликав майбутніх молодих матерів робити все необхідне, щоб «виховати своїх дітей на здорових, тілесно і морально розвитих, добрих, обществу полезних і щасливих людей» [5, с. 563].

І. Франко закликав молодих жінок удосконалюватися в інтелектуальному, духовному і моральному плані. «Як може мати, – запитує він, – стати для дитини першим духовним і моральним джерелом із котрого дитина має черпати для себе здоровий, життєвий напій, если то джерело висхле або мутне?» [5, с. 563]. Письменник не оминув і проблему ролі місця жінки як господині. Якщо жінка як дружина «занедбає обов'язки газдині, то упадає гражданское существовання родини» [5, с. 564]. Для І. Франка, як і для Т. Шевченка, проблема культу матері посідає центральне місце. Варто зазначити, що І. Франко любив свою матір, слухався своєї матері та шанував її. Він знав, що «молодість у бідності» – це те саме, що «без мами дитина», відчував, що «нема кращої любові в світі над материну любов святу» [6, с. 49]. Він перед смертю згадував свою маму, і що «одна і тільки вона зайняла в його душі місце окремішне й незаступиме. Вона в житті була йому провідною зорею» [6, с. 49].

У багатьох своїх творах розкрив тему любові матері до своєї дитини, сенс і смисл жіночого щастя. В оповіданні «Маніпулянтка», письменник розкрив глибину материнського почуття, радість материнства.

«Ах Боже говорила Ольга маленьке-маленьке дитяточко, знати, що воно має, могли його нести і тулити до себе, – що за щастє! Неба не хочу, тільки один день такого щастя! Бачити, як воно манюсіньке тріпочеться, як простягає до тебе пухкенькі, кругленькі рученята, як усміхається рожевими усточками, як приляже до твоєї груді всім своїм дрібненьким еством – і чути, що воно твоє частина тебе самої» [7, с. 318].

У журналі «Зоря» І. Франко надрукував свою працю «Жіноча неволя в руських піснях народних». У цій роботі автор показав складне становище жінки-трудівниці в умовах галицького села. Це науково-дослідна праця, написана на основі пісенного матеріалу, що зібрані переважно автор, а також М. Павлик і сестри Ольга та Михайлина Рошкевичі. На підставі аналізу вибраних пісень, їх змісту, І. Франко класифікував різні вияви жіночої неволі: страждання дівчат, що віддалилися за нелюба, нерозважлива любов, знуцання від свекрух, бідкування за нелюбим чоловіком, за п'яницею, за ледачим і розтратним, якого спершу полюбила, за зрадливим, що до іншої ходить ... У всіх цих випадках нещасного подружжя жінки повинні турбуватися про дітей, щоб вивести їх в люди [8, с. 210–253]. Філософ називав це головним путом, що приковує жінку до чоловіка, хоч би й нелюбого. Найбільше горе, яке вона терпить, – це, коли чоловік п'яниця. Не даром пісня остерігає матір:

*Ой дбай, мати дбай,
Замуж доньку віддай,
Та не дай її за п'яниченька,
Спаде красонька з її личенька...*

І. Франко з болем писав, як важко і болісно відчуває і переживає жінка, коли бачить, що її чоловік пропиває «криваво спрацьоване добро», а її нещасну карає і тільки просить його, щоб «не бив її при людях та не калічив її лица і не робив таким способом їй в стиду перед людьми» [8, с. 230].

Про гірку долю бідної Марти, розповідав письменник. У неї чоловік п'яниця, який заради горілки готовий навіть рідних дітей віддати в неволю. *«Ось і нині! Неділя свята, людям радість, відпочинок, а у неї з дрібними дітьми нема щораз укусити Марта помріяна сумна. Та голодна, вона «сита побоями та слізьми»* [9, с. 34].

Чоловік Марти – Цвях – із уст цього покидька звучать слова щодо його дітей: *«Нехай їх чорти беруть, про мене! Буду я ще ними турбуватися! Нехай ідуть так само на роздобутки, як я! А не хочуть, то нехай здихають! Я про них дбати не буду!»* [9, с. 34]. Мислитель глибоко філософськи проник у сутність проблеми кохання, наявних реалій, бажань і можливостей і в цьому аспекті вічних суперечностей між батьками і дітьми.

Письменник говорив про те, що хоча дівчина мріє про майбутнє щире кохання у шлюбі з любим, але в житті, усе відбувається значно складніше. У багатьох ці дівочі мрії не здійснюються.

*Не всі тії сади родять, що порозцвітали
Не всі тії шлюби беруть, що ся покохали...*

«Мати більше глядить на то, чи жених заможний, чи є у нього воли та корови, а дівчина глядить на стан хороший та на чорні брови – відси стара як світ суперечка між чуттям і розумом, між надто гарячою молодістю, а надто холодною старістю» [5, с. 213].

Життя молоді дівчини, яку видали батьки заміж за багатого, якого вона не любить, є причиною страждання! Так у пісні мати просить, щоб донька, яку насильно видали заміж, сказала своєму чоловікові: *«Сивенький соколик»*, а донька відповідає:

*Воліла би-м, моя мамко, каменя глотати,
Ніж би-м мала нелюбові соколе казати...*

У цьому аспекті І. Франко зазначав, що у «наших дівчат дуже живе й сильне почуття свободи власної волі, що вони не уважають, так як великоруських жінчини, своїм першим обов'язком – у всім покорятися мужчинам» [8, с. 214]. Багато розмірковував над темою нерозважливості любові. Писав про сумну долю тих дівчат, котрі «дали волю нерозважливій любові; їх ждала ганьба перед цілою громадою» [8, с. 218]. Варто зауважити, що в деяких селах таких нещасних жорстоко карали, а тих, хто «з боязні перед ганьбою навіть ішли на тяжкий злочин і вбивали своїх дітей, як у Шевченка «У неділю у селі» *Титарівну*, що втопила свою дитину, закопують в яму разом із трупом тої дитини [8, с. 218]. Він указував на те, що серед наших дівчат таке явище траплялося не часто. «Більша часть покриток воліла, безперечно, наражати себе на ганьбу і сором, ніж піднімати руку на свою власну кров» [8, с. 219].

І. Франко у своїх творах розглядав проблему обману дівчат чи насильного їх гвалтування. З великим болем писав поет про морально-психологічний стан обманутої, а потім залишеної на поневірянні й смерть жінки. Надзвичайно яскраво із глибоким болем співчуття про одну з таких нещасних пише в поемі «Сурка».

Сурка – це бідна єврейська дівчина, кругла сирота, яка працює в корчмаря Юдки.

*Без батька і рідної неньки,
Відмалку поміж чужими,
Відмалку в тяжкій роботі...*

Юдка насильно гвалтує бідну беззахисну дівчину. Сурка, як і всі жінки, мріє про дитятко, вона стає матір'ю дитини – батьком якої є Юдка.

*Нехай же буде й у мене
Дитя маленьке! Боже,
Як же ж любить його буду!
Ті ручки й ніжки дрібні
Своїми гріти устами!*

Коли Юдкова дружина дізналась, що батько дитини її чоловік, вона виганяє Сурку.

*Аж як прийшлося мені родить,
Тоді корчмарка дізналась.
Ой, ой, що гвалту, що крику!
Мене із корчми прогнала.
Хоч сніг був, вітер і студінь.*

Сурка опинилася на вулиці. Була зима, а вона голодна, та знесилена зі своїм немовлям втрачає всяку надію знайти притулок.

*Що ж, замерзаю, то й добре!
Не буду більше терпіти.
Та плач тихенький дитини,
Мов ніж, пройшов моє серце,
Прогнав ту думку погану.
Ні, ні, сама я най гину,
Та за що ж гинути біднятку?
І, всієї сили добувши,
Я викопалась із снігу.*

Заради дитини Сурка була готова пройти через важкі випробування. Вона заявляє:

*Я не боюся роботи
І не лякаюсь нічого
Як лиш дитина зо мною.
Для неї все я готова [10, с. 139–143].*

У своїх творах письменник прославляв і схилився перед красою українських жінок і дівчат. Ось як описував І. Франко образ сільської дівчини Маланки. «Висока, струнка. Лице її червоне, як калина, горіло здоровим рум'янцем, чорні очі палали якимось палким огнем, а рожеві губи... просвічували до сонця, мов рубини... Гарна була в отій білій сорочці вишиваній на рукавах та на ковнірі, з отим червоним дешевеньким намистом на шії, з отими важкими темно-каштановими косами» [9, с. 56].

Свої ніжні та глибоко хвилюючі почуття до коханої поет висловлював так:

*За що, красавице, я так тебе люблю,
Що серце треплеться в грудях несамовито,
Коли проходиш ти повз мене гордовито?
За що я тужу так, і мучусь, і терплю? [11, с. 127–128].*

І хоча поет схилився перед чарівною дівочою красою, але для сімейного життя вона повинна відповідати таким вимогам: «Насамперед, дружина, – говорить Франко, – повинна бути чоловікові товаришем, другом та помічником у праці. І це найголовніше. А тому на

перших порах між чоловіком і жінкою може й не бути великої любові. Достатньо симпатії та співпраці, а спільна мета зближить обидвох – виникне сильне кохання» [8, с. 121].

Які об'єктивні причини негативно впливають на сімейне щастя? Таке питання ставив І. Франко. Проблему руйнування сімейного щастя він вбачав «у поганому економічному порядку... Зріст убожества народного, як ми вже бачили, доводить мужика, а то й його жінку до п'янства» [8, с. 121].

Мислитель писав, що «руське родинне життя могло б зложитися далеко краще і гуманніше, скоро б тільки не скривлював його тиск економічних обставин» [8, с. 241]. Неодноразово наголошував, що на родинне життя величезний вплив має «тиск поганих обставин економічних... що і на заході Європи, в краях далеко освіченіших, розваляє і нищить родинне життя робітників» [8, с. 245].

«Ми можемо бути певні, – заявляв Франко, – що з поліпшенням економічних обставин у нашого народу, з знесенням бідності та пониження, в котрих він тепер знаходиться, загине і велика часть тої жіночої неволі» [8, с. 245].

Чітко бачив, що проблеми сім'ї пов'язані не тільки з економічними чинниками, але й освітньо-інтелектуальними, моральними і правовими.

Письменник і вчений вважав, що при «лихих чоловікові» жінка має важку проблему – турбота про дітей та їх подальшу долю. Вона розуміє, що велика частина її неволі полягає в економічній залежності від чоловіка.

І. Франко зазначав, що складачі народних пісень про жіночу долю – здебільшого жінки, у «котрих любов – найбільші святощі, єдина прикраса бідного, а так часто і безсердечно потопленого та поламаного життя» [8, с. 253].

У своїй літературній, науково-творчій діяльності чи не вперше оголосив боротьбу за соціально-правове становище жінки, її рівності, свободи, активної праці в громадському і політичному житті як важливого чинника і детермінанти соціального і національного визволення українського народу.

Висновки. Важливе місце в творчості І. Франка займала проблема боротьби за соціально-правове становище жінки. Серед вітчизняних письменників, які аналізували різні аспекти цієї складної, соціально-філософської, правової, морально-психологічної проблеми, найбільш глибоко і всебічно, а також комплексно, досліджував її І. Франко.

І. Франко описав соціальний стан і долю української жінки, він підтримував жіночий рух, у якому активну роль відігравали талановиті

вітчизняні письменниці і громадські діячки: Леся Українка, О. Кобилянська, Н. Кобринська, О. Пчілка, О. Левицька, М. Рошкевич, О. Бажанська, К. Попович, Ю. Шнайдер й ін. Це по суті перші українські феміністки, їх патріотична діяльність і просвітницький рух спрямовувалися на формування нової світоглядної філософії – розкріпачення жінки, її участь в активній науково-просвітницькій, духовній, політико-правовій діяльності. Мислитель із сумом описав мораль і традиції, які існували в галицькому українському суспільстві і сім'ї, глибоко розкрив об'єктивні причини, які негативно впливали на стан родини. Це насамперед політико-правове та економічне становище жінки. Усю надію він покладав на феміністичний рух, у якому важливу роль відіграла освітянсько-духовна та просвітницька діяльність серед українських жінок. І. Франко як філософ глибоко розкривав соціально-економічні причини неволі і безправності жінок, указував шлях їх вирішення. Вивчаючи і замислюючись над творчістю українського генія та пророка, можна сміливо констатувати, що проблема жінки в Україні є, незважаючи на закладені Конституцією України права і свободи, зарозом є багато проблем, про які писав, говорив і боровся І. Франко. Отож І. Франко у своїй літературній, публіцистичній і громадсько-політичній діяльності виступав активним борцем за права і свободи українських жінок.

1. Книш І. Іван Франко та рівноправність жінки. У 100 річчя з дня народження / І. Книш. – Вінніпег, 1956. – 155 с.

2. Франко І. Наше теперішнє положення / І. Франко // Зібрання творів у 50-ти т. – Т. 46. – К.: Наукова думка, 1987. – С. 306–336.

3. Франко І. Зміст «Альманаху жіночого» / І. Франко // Додаткові томи до зібрання творів у 50-ти т. – Т. 53 / редкол. М. Г. Жулинський (голова) та ін. – К.: Наукова думка, 2008. – 832 с.

4. Книш І. Жінка вчора й сьогодні. Вибрані статті / І. Книш. – Вінніпег, 1958. – С. 9–12.

5. Франко І. До редактора видавництва «Herders conversations Lexicon» / І. Франко // Зібрання творів у 50-ти т. – Т. 50. – К.: Наукова думка, 1987. – С. 357–369.

6. Воротняк Т. Оповідання / Т. Воротняк // Іван Франко: твори в 20-ти т. – Т. 2. – К.: Вид-во художньої літератури, 1950. – С. 288–337.

7. Франко І. Маніпулянтка. Оповідання / І. Франко // Іван Франко: твори в 20-ти т. – Т. 2. – К.: Вид-во художньої літератури, 1950. – С. 288–337.

8. Франко І. Жіноча неволя в руських піснях народних / І. Франко // Зібрання творів у 50-ти т. – Т. 26. – К.: Наукова думка, 1980. – С. 210–253.

9. Франко І. Основи суспільності. Повість із сучасного життя / І. Франко; післямова В. Ф. Погребенника. – К.: Молодь, 1986. – 200 с.

10. Франко І. «З вершин і низин». Вибране / І. Франко. – К.: Державне видавництво художньої літератури, 1954. – С. 139–143.

11. Франко І. «За що красавице, я так тебе люблю» / І. Франко // Поезія. Твори: в 2-х т. – Т. 1. – К.: Вид-во художньої літератури «Дніпро», 1986. – 622 с.

12. Горак Р. Іван Франко / Р. Горак. – Львів, 2000. – Кн. 1. – 546 с.

Ряшко Е. В., Остапенко Л. А. Борьба Ивана Франко за социально-правовое положение женщины в Украине

Проанализована литературно-публицистическая, а также общественно-политическая деятельность великого сына украинского народа И. Я. Франко, направленная на защиту прав, свобод, личной жизни и счастья женщин. В своем противостоянии с существующей политико-правовой системой писатель важную роль отводил формированию у народа высоких патриотических идеалов и ценностей, лучших традиций, высокой духовности, культуры и морали. Философ и мыслитель связывал их с борьбой за социально-правовое положение женщины.

Ключевые слова: *борьба, семья, женщина, социальные-положение, духовность, сознание, традиции, право, культура, счастье, красота, неволя.*

Ryashko O. V., Ostapenko L. O. Fighting of Ivan Franko at social-legal status of women in Ukraine

The great son of the Ukrainian people Ivan Franko went down in history not only as a genius writer, poet, playwright, literary critic, publicist, ethnographer, but also as an ardent fighter for the rights and freedom of the Ukrainian people. The great revolutionary linked closely this problem with the social and legal status of the Ukrainian woman, her place and role in the social-political, economic and legal relations. In his struggle with the existing political-legal system Franko assigned an important role to the formation in his people of the high patriotic ideals and values, the best traditions, high spirituality, culture and moral. Philosopher and thinker, he linked those closely with the struggle for social and legal, spiritual-cultural status of women in the society and in the state. Franko made tremendous efforts to disseminate feminist ideas among women.

In his creative activity the thinker made emphasis on the necessity of liberation of the Ukrainian woman from bondage, establishment of relevant social and economic, political, cultural-educational conditions to involve women equally with men in the active cultural, public and political activity.

Forming his program, Franko believed in the intellectuals who by their activity must awaken spiritual-patriotic life of the nation, and for this purpose, emphasizes the writer, first of all it is necessary to work hard creating spiritual, scientific-popular literary works aiming at the formation of national-patriotic awareness of the people, his readiness to lead active struggle for his social and national liberation.

Franko pinned great hopes on the «women's movement» where in the mobilizing force will be the talented, nationally conscientious, educated women.

Franko was a zealous supporter and fighter who struggled to bring women actively «onto the public arena anywhere in literature... crafts or social-political and cultural-educational life». The scientist deeply believed in the young talented women of letters and women-publicists. In the philosopher's opinion women-activists by their creative social-practical activity possess great potential and opportunity to exert influence on the world out look and conscience of women and ingeneral on the formation of public thought.

With great joy Franko not only welcomed, but also supported readily those women, who were the first to step onto the road of literary, social-educational activity. as a philosopher, Franko deeply exposed the socio-economic reasons of bondage and rightlessness of women, showed the way to liberation. Franko was one of the first after T. Shevchenko to stand up as an ardent fighter for the social and political rights of the Ukrainian women.

Key words: *struggle, woman, family, social status, spirituality, conscience, traditions, law, culture, happiness, beauty, bondage.*

Стаття надійшла 30 січня 2017 р.

УДК 351.72(477)«18/19»

С. І. Церковник

ІСТОРИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ СТАНОВЛЕННЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ЛЬВІВСЬКОГО СТАВРОПІГІЙСЬКОГО ІНСТИТУТУ (друга половина XIX – початок XX століття)

Розглянуто становлення і діяльність Львівського Ставропігійського інституту у другій половині XIX – на початку XX століття та його роль у політичному, соціально-економічному, науковому, культурному та правовому розвитку Східної Галичини. Подано характеристику правових основ діяльності Ставропігійського інституту в формі аналізу організаційно-розпорядчих й установчих документів – статутів й уставів, а також проаналізовано організаційно-правову структуру Ставропігійського інституту та повноваження членів установи, що детально характеризує правовий статус і специфіку діяльності наукового закладу.

Ключові слова: *Ставропігійське братство, Ставропігійський інститут, устав, статут, сеньйор, Загальні збори, Керівна рада.*

Постановка проблеми. Історія становлення та діяльності Львівського Ставропігійського інституту, як новітньої української наукової інституції на теренах Східної Галичини достатньо складна та сягає у далеке минуле, а конкретно у 1586 рік, коли у Львові утворено